

Η διδασκαλία των «Δύο Οδών» και το χριστιανικό της περιεχόμενο (Άννα Κόλτσιου-Νικήτα, Καθηγήτρια Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=162809>]

Μορφή και λειτουργία

Ο Ποιμήν του Ερμά, προσλαμβάνοντας στοιχεία από την εθνική και την ιουδαϊκή παράδοση των «Δύο Οδών», τη διανθίζει, κατά τα πρότυπα της ελληνικής και πυθαγόρειας γραμματείας, με μια ρητορική ηθική, ένα κατάλογο προσωποποιημένων αρετών και κακιών, που ακολουθεί δυαδική ταξινόμηση.

Η διδασκαλία των «Δύο Οδών» υπηρετεί τη βασική θέση του Ερμά ότι πηγή όλων των αρετών είναι η πίστις και συνδέεται αναπόσπαστα με την έννοια της μετάνοιας, η οποία προβάλλεται ως «σύνεσις μεγάλη»[37]. Η αυτοβιογραφική και βιωματική επένδυση του κηρύγματος της μετανοίας, ο προφητικός και αλληγορικός χαρακτήρας του έργου, δημιουργούν ένα δυναμικό γραμματειακό πλαίσιο, εντός του οποίου η διδασκαλία των «Δύο Οδών» λειτουργεί αποσπασματικά, ως μια εικονιστική παράσταση και δίχως μορφολογική συγκρότηση. Η αυτεπίγνωση του συντάκτη είναι έκδηλη και η βεβαιότητα της πίστης αποχρωματίζει το δίλημμα της επιλογής που κυριαρχούσε στο σταυροδρόμι του παρελθόντος. Η δύναμη της θέλησης με τη συνδρομή και την οικείωση του άνωθεν Πνεύματος μέσω της μετανοίας διασφαλίζουν την πνευματική αναγέννηση της νέας εν Χριστώ ύπαρξης, ενώ ο αποκαλυπτικός χαρακτήρας του έργου διασφαλίζει την αυθεντία του συντάκτη.

Συμπερασματικά

Η χριστιανική κοινότητα και μαζί της και η χριστιανική γραμματεία μέσα από τους δρόμους της πνευματικής πορείας των Αποστολικών Πατέρων συγκροτεί μια νέα ταυτότητα. Η χριστιανική πίστη, ως σοφία καὶ δύναμις, ήταν κάτι πολύ περισσότερο από τη διανοητική σοφία και οδήγησε στη δημιουργία μιας νέας αυτεπίγνωσης που αναβαθμίζει σταδιακά τον ρόλο των συγγραφέων. Έτσι οι χριστιανοί συγγραφείς αποκτούν την αίσθηση ότι με τη μεταστροφή τους γίνονται κάτοχοι ενός ύψιστου αγαθού το οποίο στερούνται οι υπόλοιποι και θα μπορούσαν και αυτοί να το αποκτήσουν μόνο αν ενταχθούν στους κόλπους της νέας θρησκείας. Αυτή η αυτεπίγνωση καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη στάση τους τόσο έναντι του πρώην βίου τους όσο και έναντι των εθνικών και Ιουδαίων και, όπως είναι φυσικό, διαμορφώνει τη νέα ταυτότητα της χριστιανικής γραμματείας.

Όσον αφορά ειδικότερα τη διδασκαλία των «Δύο Οδών» της προϋπάρχουσας εθνικής και ιουδαϊκής γραμματείας, αυτή, όπως προκύπτει από τα παραπάνω, φαίνεται να είναι καταδικασμένη να γίνει μονόδρομος και το δίλημμα της επιλογής αποχρωματίζεται: Η οδός τώρα για τη χριστιανική κοινότητα είναι μία και ταυτίζεται με τον ίδιο τον αναστάντα Κύριο: *ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ*[38].

[37] Εντολή Τέταρτη: *τὸ μετανοῆσαι σύνεσίς ἐστι μεγάλη.*

[38] *Ιω. 14, 6.* Αξίζει να σημειωθεί ότι η λέξη *ὁδός* στα κείμενα της Καινής Διαθήκης χαρακτηρίζεται από μια εννοιολογική οριοθέτηση και δηλώνει τη «διδασκαλία», βλ. ενδεικτικά, *Πράξ. 18. 25, 19.9, 24,22.*